

Spoštovani vsi izvajalci aktivnosti TVU,

Letos je ena od prioriteten tem vseživljenjskega izobraževanja tudi vključevanje učenja za aktivno državljanstvo. **Kaj pa sploh je učenje za aktivno oz. demokratično državljanstvo?**

Najprej: je predvsem metoda, potem šele vsebina. Vseživljenjsko učenje in razvijanje socialnih ter družbenih kompetenc predstavljata osnovo metodologije učenja aktivnega državljanstva, saj sta oba elementa prepoznana kot ključna dejavnika za razvoj posameznika v moderni Evropi, za razvoj na znanju in družbeni odgovornosti temelječe družbe.

Osem ključnih kompetenc, ki sta jih Evropski parlament in Evropski svet soglasno potrdila kot temeljne kamne vseživljenjskega učenja (dokument na [“Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18th December 2006 on key competences for lifelong learning”](#)) vključuje ob mnogih spretnostih (npr. digitalno pismenost, kulturno ozaveščenost, učenje učenja) tudi socialne in družbene kompetence ter razvijanje iniciativnosti ter podjetniških kompetenc.

Tukaj se učenje človekovih pravic oz. razvijanje spretnosti aktivnega državljanstva skozi spretnosti, veščine in kompetence sreča z perečo temo iskanja zaposlitve, še posebej ko je učenje aktivnega državljanstva usmerjeno na posebej ranljive skupine in t.i. marginalizirane skupine prebivalstva (mladi, ostareli, dalj časa ali trajno nezaposljivi, socialno izključeni, digitalno izključeni, pripadniki etničnih in narodnostnih manjšin, Romi, LGBT, migranti...). Posameznik, ki ni sposoben kritičnega razmišljanja, nima ustreznih (vsaj osnovnih) družbenih znanj o vključevanju v lokalno ali širšo družbo ali nima dostopa do določenih virov oz. orodij, bo tudi na področju zaposlovanja zmeraj potegnil kratko.

Zakaj učenje aktivnega državljanstva v sklopu VŽU? Vemo, da se vsi nastavki za razvoj kompetenc učenje učenja in aktivnega državljanstva oblikujejo večinoma skozi izobraževanje (v šoli, v družini) v času otroštva in najstništva, nadgradnja oz. izgradnja le-teh za uspešno delovanje in udeleževanje v družbi pa je možna le skozi formalno ali neformalno učenje v starosti po 18. letu in predvsem po princip vseživljenjskega učenja, saj takrat lahko neposredno in pomembno prispeva k povečevanju socialnih in družbenih (ter v povezavi s tem tudi zaposlovalnih) kompetenc odraslega človeka.

Zaradi omenjenih pomembnih dejstev je na mednarodni ravni je učenje človekovih pravic in aktivnega državljanstva v preteklih dveh desetletjih dobilo res veliko podporo v obliki resolucij, deklaracij in priporočil državam, vključeno je v številne izobraževalne in zaposlovalne politike ter je postalo tudi sestavni del VŽU. Nenazadnje civilne iniciative in upori v naši državi potrjujejo potrebnost državljskih znanj in spretnosti, da bomo kot družba zmogli najti boljšo obliko demokracije, kot jo živimo v RS sedaj.

V Sloveniji je Center za državljansko vzgojo (prej imenovan EIP Slovenija - Šola za mir) na področju učenja aktivnega državljanstva oral ledino, najprej na področju formalnega

izobraževanja (projekti otrokovih pravic, demokracije v šoli za delo dijaških skupnosti, aktivnosti za izvajanje vzgojnega načrta, podpora programom kot sta UNESCO ASP šole in Otroški parlament) zadnjih nekaj let pa tudi na področju VŽU (predvsem v neformalnem sektorju NVOjev), kjer nam, Slovencem, resnično primanjkuje ustreznega šolanja izobraževalcev (capacity building) ter slovenskih gradiv za delo z ciljnim skupinami.

Nekaj pa vseeno imamo: 30 prostovoljcev Centra za državljansko vzgojo (seznam na <http://www.eip-cdv.si/kdosmo.html>), ki so si pridobili certifikat »nacionalnega trenerja učenja človekovih pravic po programu Sveta Evrope KOMPAS« in gradiva, ki so nastala v okviru mednarodnih sodelovanj:

- najnovejši je priročnik **VOICE** ki temelji na razvijanju kompetenc skozi problemsko učenje in je na voljo brezplačno v pdf (nekateri učni listi tudi v Wordu) na <http://www.eip-cdv.si/voice>.
- **KOMPAS - priročnik za učenje mladih o človekovih pravicah** (kupite ga v knjigarnah DZS ali na <http://www.dzs.si/artikel/8634138852+++++1/>, je pa tudi v vsaki knjižnici) je dosti bolj obširen in ima poleg 49 ready-to-use delavnic, primernih za vse starosti (9-99) z vsem dodatnim učnim gradivom za fotokopiranje tudi vso potrebno metodično in vsebinsko podporo.
- za delo z najstniki lahko uporabite nasvete in delavnice aktivnega državljanstva iz priročnika **Demokracija v šoli** (brezplačno na <http://www.eip-ass.si/demokracijavsoli/index.htm>).
- Ideje za kratke 5-minutne aktivnosti, ki jih lahko dodate vsaki vaši delavnici so na voljo tudi v publikaciji **Uresničevanje vzgojnega načrta** (brezplačno na <http://www.eip-ass.si/Publikacije.htm>)

Naš Center je kot partner v TVU 2013 pripravljen priskočiti na pomoč skozi delo naših prostovoljcev, lahko pa vam pripravimo tudi izobraževanje zaposlenih oz. vaših prostovoljcev s področja učenja aktivnega državljanstva, da boste lahko aktivno posegali tudi na to pomembno izobraževalno področje.

Lep pozdrav
Elena Begant
programska direktorica

Center za državljansko vzgojo
Robičeva 30 2341 Limbuš
U: www.eip-cdv.si
E: info@eip-cdv.si
GSM 031 577 971
TEL 02 46 11 585